

Βρυξέλλες, 2 Ιουνίου 2022
(OR. en)

9796/22

COH 47
SOC 334

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 2 Ιουνίου 2022

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 8980/22

Θέμα: 8η έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή:
Συμπεράσματα του Συμβουλίου με θέμα την ανακοίνωση σχετικά με την 8η
έκθεση για τη συνοχή με τίτλο «Συνοχή στην Ευρώπη με ορίζοντα το
2050»
— Συμπεράσματα του Συμβουλίου (2 Ιουνίου 2022)

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την 8η έκθεση για τη συνοχή για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή με τίτλο «Συνοχή στην Ευρώπη με ορίζοντα το 2050», τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο (Γενικές Υποθέσεις/Συνοχή) κατά την 3875η σύνοδό του στις 2 Ιουνίου 2022.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου με θέμα την ανακοίνωση σχετικά με την 8η έκθεση για τη συνοχή με τίτλο

«Συνοχή στην Ευρώπη με ορίζοντα το 2050»

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

1. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η πολιτική συνοχής αποσκοπεί στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών, και στην προαγωγή της αρμονικής ανάπτυξης του συνόλου της Ένωσης·
2. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ για την 8η έκθεση για τη συνοχή ως πολύτιμο απολογισμό των εξελίξεων στην οικονομική, κοινωνική, εδαφική συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και για την περιεχόμενη σε αυτή ανάλυση της συνεισφοράς της πολιτικής συνοχής από την άποψη της ολοκλήρωσης, της σύγκλισης και της ανταγωνιστικότητας, με βάση τα πλέον πρόσφατα στατιστικά στοιχεία·
3. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ:
 - Ότι η 8η έκθεση για τη συνοχή δημοσιεύεται σε μια χρονική συγκυρία κατά την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με διάφορες κρίσεις (πανδημία, φυσικές καταστροφές, στρατιωτικές επιθέσεις) και μακροπρόθεσμες προκλήσεις (όπως το κλίμα και οι δημογραφικές μεταβολές), με μείζονες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνέπειες για τη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 - ότι αυτές οι προκλήσεις και κρίσεις έχουν ασύμμετρο αντίκτυπο στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες της ΕΕ και ότι, ως εκ τούτου, είναι πιθανόν να αυξήσουν τις διαφορές και τις ανισότητες, δημιουργώντας ποικιλόμορφες προκλήσεις για την πολιτική συνοχή·

4. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ τις σημαντικές εξελίξεις που σημειώθηκαν την περασμένη δεκαετία:
- Η οικονομική και κοινωνική συνοχή σε επίπεδο Ένωσης είναι βελτιωμένες, αλλά η σύγκλιση οφείλεται κυρίως στη σχετικά εύρωστη ανάπτυξη πολλών λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών ενώ παράλληλα ορισμένες περιφέρειες μεσαίου εισοδήματος εμφανίζουν στασιμότητα·
 - Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την αύξηση της απασχόλησης, ωστόσο, οι διαφορές μεταξύ περιφερειών παραμένουν μεγαλύτερες από ό,τι πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008·
 - Τα χάσματα μεταξύ ορισμένων περιφερειών και εντός αυτών εξακολουθούν να υφίστανται ή ακόμη και να διευρύνονται σε μερικές περιπτώσεις, ενώ ορισμένες περιφέρειες φαίνεται να έχουν εγκλωβιστεί σε αναπτυξιακή παγίδα·
 - Το χάσμα καινοτομίας μεταξύ των περιφερειών στην Ευρώπη έχει διευρυνθεί. Επιπλέον, κάποιες περιφέρειες εξακολουθούν να εμφανίζουν κενά συνδεσιμότητας που επηρεάζουν δυσμενώς την ικανότητά τους να αξιοποιήσουν στο έπακρο τα οφέλη της εσωτερικής αγοράς·
 - Η καινοτομία, η επιχειρηματικότητα, η ψηφιακή ανάπτυξη, καθώς επίσης η χρηστή διακυβέρνηση και, όπου απαιτείται, οι επενδύσεις σε υποδομές, είναι σημαντικές συνιστώσες της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης και της ανάπτυξης επιμέρους περιοχών, για καλύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες και για την ποιότητα ζωής των πολιτών·
 - Οι συνέπειες της δημογραφικής μεταβολής (εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση, γήρανση και συρρίκνωση του πληθυσμού και διαρροή εγκεφάλων) γίνονται αισθητές σε όλα τα κράτη μέλη αλλά ιδιαίτερα στις λιγότερο ανεπτυγμένες, αγροτικές και περιφερειακές περιοχές·
5. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τη δέσμευσή του για μια πολιτική συνοχής η οποία συμβάλλει σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις με στόχο την επίτευξη καλύτερων οικονομικών και κοινωνικών αποτελεσμάτων σε όλες ανεξαιρέτως τις περιφέρειες, και η οποία υλοποιείται εντός ενός μακροπρόθεσμου κύκλου προγραμματισμού, και ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι, σύμφωνα με την έκθεση, η πολιτική συνοχής παράγει σε βάθος χρόνου οφέλη για όλες τις περιφέρειες·

6. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η πολιτική συνοχή, ως μια πολιτική τοποκεντρική που προϋποθέτει επιμερισμένη διαχείριση, εταιρικές σχέσεις και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις ανάγκες και τις προοπτικές των εδαφικών μονάδων, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να στοχεύουν στις πλέον συναφείς επενδύσεις τοπικά, για παράδειγμα, μέσω των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών τους ή των στρατηγικών τους για την έξυπνη εξειδίκευση, και επίσης θα πρέπει να επιδιώκει την από κοινού ανάπτυξη ολοκληρωμένων λύσεων σε περιφερειακό, υποπεριφερειακό ή διαπεριφερειακό επίπεδο, μην παραλείποντας να ενσωματώσει τις εμπειρίες συνεργασίας από τα προγράμματα INTERREG, για βαθύτερο ενστερνισμό των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων στο πεδίο.
7. ΖΗΤΕΙ να μη λησμονείται η αρχή του «μη βλάπτειν τη συνοχή» όσον αφορά όλες τις πολιτικές και πρωτοβουλίες της Ένωσης, και την εφαρμογή της εσωτερικής αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 175 ΣΛΕΕ, και ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο να περιλαμβάνονται οι αξιολογήσεις εδαφικού αντικτύπου (συνεκτίμηση του αντικτύπου στις περιφέρειες) στις σχετικές πολιτικές της ΕΕ τόσο στο στάδιο της σύλληψης όσο και στο στάδιο της αξιολόγησης.

I - Πιο εστιασμένες προτεραιότητες για διαρθρωτικές απαντήσεις σε μείζονες προκλήσεις με την αξιοποίηση νέων πηγών μεγέθυνσης

ΚΡΙΝΕΙ ότι:

8. Η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση είναι μείζονες προκλήσεις που προσφέρουν νέες ευκαιρίες για ευρωπαϊκή μεγέθυνση προς τις οποίες θα πρέπει να στρέψουμε τις επενδύσεις μας και έναντι των οποίων θα πρέπει να διασφαλιστεί η δίκαιη προσαρμογή, ώστε να αποφευχθούν νέες διαφορές ως προϊόν αυτών των μεταβάσεων.
9. Η καινοτομία, η επιχειρηματικότητα και η οικονομική διαφοροποίηση καθώς και η χρηστή διακυβέρνηση μπορούν να αποτελέσουν βασικούς καθοριστικούς παράγοντες για τη μακροπρόθεσμη περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και για μεγαλύτερη ανθεκτικότητα έναντι ασύμμετρων κλυδωνισμών.

10. Προκειμένου να βοηθηθούν οι άνθρωποι, οι επιχειρήσεις και οι εδαφικές μονάδες, ιδίως οι δήμοι, αλλά και οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ώστε να κάνουν πράξη την πράσινη μετάβαση με κοινωνικά δίκαιο τρόπο, είναι αναγκαίο να υποστηριχθούν στις προσπάθειές τους για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στην ενεργειακή μετάβαση και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στους κλιματικούς κινδύνους, να καταστεί δυνατή η βιώσιμη, κυκλική οικονομία και ένα καθαρό, πλούσιο σε βιοποικιλότητα περιβάλλον, και να ενθαρρυνθούν να υλοποιήσουν λύσεις βασισμένες στη φύση·
11. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών για μια κοινωνία πιο δίκαιη και πιο συμπεριληπτική·
12. Προκειμένου να προετοιμαστούν καλύτερα οι πολίτες ώστε να αντιμετωπίσουν επιτυχώς τις μεταβάσεις στις κοινωνίες μας, θα πρέπει να υποστηριχθούν η προσαρμοστικότητα και η ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης της εκπαίδευσης, της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης·
13. Προκειμένου να μειωθεί η ευαλωτότητα και ο αποκλεισμός σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, η πολιτική συνοχής θα πρέπει να στηρίζει την ένταξη των πλέον ευάλωτων ατόμων μέσω ποιοτικών θέσεων απασχόλησης και μέσω κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας υψηλού επιπέδου·
14. Προκειμένου να ληφθούν αποτελεσματικότερα υπόψη οι μείζονες προκλήσεις που θέτει η δημογραφική μεταβολή, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των γηρασκόντων πληθυσμών, στις συνέπειες για την υγεία μας και τα κοινωνικά μας συστήματα, σε περιοχές με συρρικνούμενο πληθυσμό, και επίσης σε περιοχές που είναι αντιμέτωπες με πολλαπλές προκλήσεις σχετιζόμενες με τη νεολαία.

II - Εμβάθυνση της συνοχής διά της στενότερης πρόσδεσής της στις εδαφικές μονάδες

15. ΣΥΝΙΣΤΑ η πολιτική συνοχής να διατηρήσει την έντονα τοποκεντρική εστίασή της·

16. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η πολιτική συνοχής είναι ένα από τα πλέον σημαντικά εργαλεία για την προαγωγή της ανάπτυξης σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, αλλά και μείζων επενδυτική πολιτική της ΕΕ, η οποία θα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει τις επενδύσεις που απαιτούνται για τη σύγκλιση και την αποφυγή αναπτυξιακών παγίδων για όλες τις περιφέρειες·
17. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τις θεμελιώδεις αρχές του άρθρου 174 ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο προάγεται η αρμονική ανάπτυξη όλων των περιοχών και δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις αγροτικές περιοχές, τις ζώνες που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές·
18. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ επίσης το άρθρο 349 ΣΛΕΕ, βάσει του οποίου θα πρέπει να υποστηρίζεται η ανάπτυξη των εξόχως απόκεντρων περιοχών και η προαγωγή μιας πολιτικής συνοχής που να καλύπτει τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, με διαφοροποιημένες λύσεις, που να ενισχύει την απήχυσή τους και να κεφαλαιοποιεί τις καινοτομίες που προέρχονται από τις εν λόγω περιοχές·
19. ΦΡΟΝΕΙ ότι οι νήσοι, οι περιφερειακές και οι απόκεντρες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών, βρίσκονται αντιμέτωπες με ιδιαίτερες σοβαρές προκλήσεις, μεταξύ άλλων λόγω του αυξημένου κόστους των μεταφορών, και ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη για συμπεριληπτική και εξειδικευμένη προσέγγιση σε ό,τι τις αφορά, προκειμένου να υποστηριχθούν κατά τις μεταβάσεις τους·
20. ΖΗΤΕΙ να ερευνηθεί και να εμπλουτιστεί περαιτέρω η έννοια της αναπτυξιακής παγίδας για τις περιφέρειες προκειμένου να ξεπεραστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εν λόγω περιοχές, να κατανοηθούν καλύτερα οι διαρθρωτικοί παράγοντες που οδηγούν στην αναπτυξιακή παγίδα και απορρέουν από αυτή και να προληφθεί ο εγκλωβισμός νέων περιοχών σε τέτοιες παγίδες·

21. Απηχώντας το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ, ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ την ανάπτυξη ολοκληρωμένων τοπικών στρατηγικών, την πρόσβαση σε τεχνική υποστήριξη και τη δημιουργία ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο, καθώς επίσης τη συνεργασία και τη δικτύωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο μεταξύ αγροτικών περιοχών όπως προωθήθηκε κατά την εκπόνηση του αγροτικού συμφώνου της ΕΕ·
22. ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΙ τη σημασία της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, καθώς οι πόλεις είναι μοχλοί μετάβασης αλλά ταυτόχρονα συγκεντρώνουν μεγάλες κοινωνικοοικονομικές ανισότητες, και ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ τη δημιουργία δεσμών μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών· είναι ως εκ τούτου σκόπιμο οι αναπτυξιακές στρατηγικές να βασίζονται σε λειτουργικές περιοχές, και να δίνεται έμφαση στις λειτουργίες της «ζώνης αγκίστρωσης» και της «ζώνης έλξης» που επιτελούν οι μικρές και μεσαίες πόλεις αποτρέποντας τη συρρίκνωση των αγροτικών περιοχών·
23. ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ την κεφαλαιοποίηση και την ευρεία διάδοση των εμπειριών συνεργασίας από τα προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας και από τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές και τις στρατηγικές θαλάσσιας λεκάνης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που σχετίζονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και με την ολοκλήρωση των τοπικών οικονομικών συστημάτων·
24. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τις μεγάλες προοπτικές που ενυπάρχουν στις ήδη εδραιωμένες δομές της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, ιδίως σε καταστάσεις κρίσης όπως η πανδημία COVID-19, και ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ τη συνέχιση των προσπαθειών για την ενίσχυση της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών της Ευρώπης·
25. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι οι περιφέρειες που συνορεύουν με τη Ρωσία και τη Λευκορωσία, καθώς και όσες συνορεύουν με την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, αντιμετωπίζουν μια σειρά ιδιαίτερων οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων, λόγω της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας·
26. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η κατάσταση αυτή έχει σημαντικές συνέπειες για τις περιφέρειες που είναι αντιμέτωπες με εισροές προσφύγων και για την ΕΕ στο σύνολό της, συμπεριλαμβανομένων των συνεπειών από την άποψη της ενέργειας και του πληθωρισμού για την περιφερειακή ανάπτυξη.

III - Προτάσεις για αποτελεσματικότερη εκτέλεση των ταμείων και βελτίωση της πρόσβασής τους στις εδαφικές μονάδες

27. TONIZEI ότι η πολιτική συνοχής δεν είναι εργαλείο διαχείρισης κρίσεων· ωστόσο, έχει βοηθήσει τις περιφέρειες να μετριάσουν τον αντίκτυπο των πρόσφατων κρίσεων και KPINEI ότι η πολιτική συνοχής πρέπει να μπορεί να προσαρμόζεται στις νέες εξελίξεις, χωρίς να υπονομεύονται οι διαρθρωτικοί και μακροπρόθεσμοι στόχοι της, κυρίως αξιοποιώντας σε πρώτη φάση τις σχετικές διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου·
28. ΦΡΟΝΕΙ ότι η σταθερότητα των κανόνων διαχείρισης, ελέγχου και διακυβέρνησης μεταξύ περιόδων προγραμματισμού, καθώς επίσης μια πιο ομοιογενής και συνεκτική εφαρμογή των κανόνων, μπορούν να συμβάλουν στην απλούστευση της εκτέλεσης των ταμείων·
29. ΖΗΤΕΙ να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες στον τομέα της επικοινωνίας με το ευρύ κοινό, για περαιτέρω απλούστευση και για τη διαρκή στήριξη και εκπαίδευση των δυνητικών δικαιούχων ή εταίρων, προκειμένου η πολιτική συνοχής να προσεγγίσει περισσότερο τους πολίτες της ΕΕ, ιδίως μέσω του νέου στόχου πολιτικής 5·
30. TONIZEI τη σημασία της ανάπτυξης ικανοτήτων, της αξιολόγησης και της άντλησης διδαγμάτων, προκειμένου να βελτιώνεται διαρκώς η αποτελεσματικότητα της πολιτικής συνοχής και να προωθούνται τα προγράμματα υψηλής απόδοσης·
31. ΖΗΤΕΙ να διασφαλιστεί ότι η ενωσιακή στήριξη εκτελείται αποτελεσματικά, με χρηστή διακυβέρνηση, διαφάνεια και σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

IV - Κατευθύνσεις για μελλοντικές διαβουλεύσεις

ΠΡΟΣΒΛΕΠΕΙ στα εξής:

32. ΕΝΑΡΞΗ των διαβουλεύσεων για το μέλλον της πολιτικής συνοχής μετά το 2027, προκειμένου να σχεδιαστεί ένα απλούστερο και αποτελεσματικό σύνολο κανόνων και να αποφευχθεί η τάση πολλαπλασιασμού των ταμείων·
33. ΑΝΑΔΕΙΞΗ των συμπληρωματικοτήτων και των συνεργιών που πρέπει να ενισχυθούν με άλλες συναφείς ευρωπαϊκές πολιτικές και πρωτοβουλίες από τη φάση του σχεδιασμού τους ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα αυτών των πολιτικών, και να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και τους δικαιούχους·
34. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ τακτικού διαλόγου για την πολιτική συνοχής στην περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, με απώτερο σκοπό τον σχεδιασμό της πολιτικής πέραν του 2027.